

Producers in een groot huis - 2

Guy Cassiers heeft ervaring met grote en kleine producties. Zo regisseerde hij vorig seizoen o.a. *Faust 1* bij het Zuidelijk Toneel (Eindhoven) en *Faust 2* bij 't Barre Land (Utrecht). Marianne Van Kerkhoven vroeg hem hoe die ervaring richting geeft aan zijn plannen als kersvers artistiek leider van het Rotterdamse RO Theater.

Guy Cassiers en het RO Theater

Het RO Theater zit op de grootste schaal van het Nederlandstalige toneel; daarbij wordt dan altijd aan 'een ensemble' gedacht. Toch wil ik proberen het RO Theater zo 'klein' mogelijk te houden, niet zozeer in aantal mensen maar eerder qua mentaliteit. Die tegenstelling groot/klein kwam expliciet tot uiting in het werken aan *Faust 1* en *Faust 2*, maar uiteraard geldt die problematiek niet alleen voor het Zuidelijk Toneel en 't Barre Land, ze is aan de orde bij elke confrontatie van werken binnen een groot of een klein gezelschap. Het gaat natuurlijk ook niet om 'klein is goed' en 'groot is slecht' maar wel om 'hoe ga je daarmee om?'

Ik heb totnogtoe het geluk gehad te kunnen werken op heel wat interessante plekken, waar een grote openheid heerste om mekaar te leren kennen. Toch voel je dat ongewild al heel wat zaken op voorhand vastliggen, zowel in grote als in kleine structuren. Op een schaal als die van het Zuidelijk Toneel, het RO Theater of het NTG heeft iedereen daarmee te kampen. Bij al die gezelschappen werken mensen in strikt afgebakende functies; binnen die limieten proberen ze allen zo goed mogelijk te werken. Als je in zo een grote structuur maar heel kort verblijft en wil profiteren van de kwaliteiten van deze mensen, dan moet je je project zo goed mogelijk voorbereiden en heel veel organiseren voor de eigenlijke repetitieperiode begint. Ik praat met elk van die mensen afzonderlijk en zet hen individueel aan het werk. Dat maakt dat eigenlijk alles rond mij draait, terwijl ik toch de buitenstaander, de gastregisseur ben. Voor mij is dat een essentieel probleem in die grote structuren.

Bij het Zuidelijk Toneel bijvoorbeeld had ik de vrijheid om te doen en te laten wat ik

wou. Maar waaruit bestaat die vrijheid? Je kan het stuk kiezen en je repetitieperiode en die naar eigen goeddunken organiseren. Ik had ook 'eigen acteurs' kunnen meebrengen, zoals ik bij *Angels in America* in het RO Theater heb

Guy Cassiers / Leo van Velzen

gedaan. Maar dan wordt het meer 'een project binnen een theater', je hebt dan nog weinig met dat theater zelf te maken. Toen ik *Faust 1* opstartte, wou ik zoveel mogelijk facetten van het Zuidelijk Toneel leren kennen. De afgelopen jaren was ik eigenlijk een beetje moedeloos geworden van altijd weer met nieuwe mensen te werken. Nieuwe ontmoetingen kunnen de zaken fris houden, maar ik kwam veel mensen tegen met wie ik graag een stap verder had gezet, wat praktisch onmogelijk bleek. Als je enkel je vriendenkring, je 'veilige haven' meebrengt, ontwikkelt zich een soort concurrentiestrijd die op niks uitdraait. De beste ervaringen had ik wanneer ik mij op het ganse gezelschap richtte en hun werkwijze accepteerde ofwel – geheel het tegenovergestelde – wanneer ik specifiek op zoek ging naar *die* mensen voor *dat* project, dan vertrek je vanuit een gemeenschappelijke drive.

Noodzaak

In grotere structuren word je sowieso geconfronteerd met ensembles. Die ontwikkelen zich voornamelijk rond een artistiek leider, zoals bijvoorbeeld het Zuidelijk Toneel rond Ivo Van Hove. De impact van zo een leidende figuur is heel sterk. Hij bepaalt de manier van werken tot in de kleinste details. De organisatie draait en ademt op de hartslag van de artistiek leider. Maar dat stelt ook praktische problemen. De artistiek leider kan geen vier regies per seizoen aan, maar de mensen die met hem werken hebben wel behoefte aan een volledige ontwikkeling en willen ook wel eens met iemand anders aan de slag. De relatie tussen dat vaste en dat occasionele werk is vaak moeilijk. Gezelschappen die groeien komen in een grotere context terecht, met meer verplichtingen. Als je als gastregisseur twee maanden met zo een gezelschap werkt, heb je misschien wel een gevoel van openheid en vrijheid, je staat in het midden van de belangstelling; de anderen werken in functie van jou en in feite klopt dat niet; in feite zijn *zij* belangrijker. Maar je hebt ook vaak een gevoel van vrijblijvendheid: wat essentieel ontbreekt in die grote gezelschappen is de *noodzaak* om iets te maken. Het belang van de regisseur wordt meer en meer overschat; zijn aandeel groeit uit tot een allesoverheersende functie die het totale werk bepaalt en leidt. Ik wil mijn eigen verantwoordelijkheid niet ontlopen of ondermijnen, maar toch vind ik dat er te veel naar de gastregisseur en te weinig naar de andere betrokkenen geluisterd wordt.

Bij een groep als 't Barre Land is de situatie extreem tegenovergesteld: daar zijn geen functies, iedereen probeert vanuit zijn eigen